

MASTEROPPGAVE

Emnekode: MUS5015

Navn: Håvard Rikstad Tanem

Å lære seg bluegrass-mandolin: en studie i
muligheter og utfordringer
Learning Bluegrass Mandolin: A Study of
Possibilities and Challenges

Dato: 22.05.2023

Totalt antall sider: 25

Sammendrag

I løpet av dette kunstneriske utviklingsarbeidet beskriver jeg min fremgangsmåte for å lære meg å spille mandolin innen bluegrass, og prosessen bak innøvingen av forskjellige teknikker og særpreg innenfor sjangeren. For å lære dette, har jeg fulgt instruksjonsvideoer, og lært låter på gehør. Til slutt bruker jeg kunnskapen jeg har fått gjennom prosjektet til å skrive en egen låt. Resultatet består av totalt seks låter, der fem av låtene er fra andre utøvere.

Abstract

This artistic research project describes my approach towards learning the mandolin, and how to play within the traditions of the bluegrass genre. I have learnt various techniques and characteristics of the mandolin by using tutorial videos and learning songs by ear. The project concludes with a self-composed piece based on what I have learned throughout the learning process. My result consists of five songs from other artists as well as the one I wrote myself.

Takk til veileder Andreas Aase for god hjelp gjennom prosessen.

Takk til medmusikanter for flott prestasjon, Erlend Moe på sang og Lars Eivind Rønning Moa på trommer.

Innholdsfortegnelse

.....	0
1. Innledning	1
1.1 Problemstilling	1
1.2 Avgrensning	2
1.3 Plassering av prosjektet	2
1.4 Vedleggsoversikt	2
2. Historisk bakteppe	2
2.1 Mandolinens historie	2
2.2 Bluegrass-musikkens historie	4
2.3 Kjente utøvere og mandolinspillere	5
2.4 Mandolinens rolle i bluegrass	6
3. Metode	7
3.1 Kilder	7
4. Prosess og refleksjon	9
4.1 Innøving av mandolinteknikk	9
4.1.1 Tremolo	9
4.1.2 «Chop Chords»	10
4.2 Bill Monroe – Kentucky Waltz	10
4.3 Bill Monroe – Nobody Loves Me	11
4.4 Brothers Osborne – Tequila Again	12
4.5 St. Anne’s Reel	14
4.5.1 Innøving	14
4.5.2 Resultat	15
4.6 Sam Bush – Brilliancy	16
4.6.1 Innøving	16
4.6.2 Resultat	17
4.7 Vandraren	18
4.7.1 Komponering	18
5. Oppsummering	20
Referanseliste	21

1. Innledning

Jeg anser meg selv som en relativt allsidig musiker, men røttene mine som utøver ligger i hardrock- og ekstremmetal. Med ekstremmetal mener jeg tungrock-musikken som begynte å utvikle seg i Norge og Sverige sent på 80-tallet. Jeg er i all hovedsak en bandmusiker og de første bandene jeg var med i spilte ekstremmetal inspirert av band som Dimmu Borgir, Immortal, Soilwork og Ulver. De første prosjektene var ungdomsband med venner der vi i en alder fra 15 til 17 opptrådte på diverse metal-barer i Trondheim. Før jeg startet studietiden min på Nord i 2017 ble jeg ofte innleid som live-gitarist for et profesjonelt black metal-band, og var med opptredener på Music Freedom Day i Harstad og på filmpremiere for dokumentaren Blackhearts, som tok for seg blant annet vokalisten i bandet. Parallelt med min «karriere» som metal-musiker utviklet jeg en forkjærlighet for andre sjangre som blues, country, eldre progressiv rock, synthwave og klassisk musikk, og har deltatt på flere prosjekt som har gitt meg en innsikt i de sjangrene. Alt dette har formet meg til den musikeren jeg er i dag. Jeg er også svært interessert i elgitar-teknikk, og er sterkt inspirert av virtuoser som Zakk Wylde og Yngwie Malmsteen. Nå spiller jeg i et hardrock-band, et countryband, og opptrer som trubadur.

Som ungdom kjøpte jeg forskjellige instrumenter etter et ønske om å lære noe annet enn gitar. Framgangsmåten min gikk ut på å kjøpe instrumentet, finne instruksjonsvideoer på YouTube og eventuelt kjøpe lærebøker. Per dags dato har jeg prøvd å lære trommer, munnspill, banjo, piano, blokkfløyte, fiolin og torader. Dette har ført til at jeg har en viss forståelse for hvordan disse instrumentene fungerer. Bruksområdet de har for meg er i form av komposisjonsverktøy, og jeg klarer å spille bra nok for å oppnå det jeg vil. Derimot føler jeg ikke at jeg har utviklet ferdigheter som går vekk fra «klimprestadiet». Jeg ønsker å ha et bi-instrument jeg kan si at jeg behersker, og dette prosjektet tilbyr denne muligheten. Jeg har alltid hatt en interesse for å lære mandolin, men jeg sitter med lite forkunnskap utenom musikk jeg har hørt på som har mandolin i besetningen. Derfor bruker jeg dette masterprosjektet til å fordype meg i mandolinens muligheter, ved å prøve å lære meg noen ulike teknikker og genre.

1.1 Problemstilling

Hvordan lære å spille mandolin i bluegrass og relaterte stilarter.

1.2 Avgrensning

Siden mandolinen er å finne i mange stilarter har jeg valgt å begrense meg til amerikansk country og bluegrass. Jeg er aktiv som musiker på dette feltet, og håper derfor å få bruk for det jeg lærer meg.

1.3 Plassering av prosjektet

Dette prosjektet har et utøvende formål, der jeg legger mitt fokus på å lære meg et nytt instrument i en ny sjanger ved å øve på, og forsøke å kopiere spillestilen til andre musikere gjennom å spille deres låter.

1.4 Vedleggsoversikt

Vedleggene består av en zip-fil, og en videofil. Zip-filen inneholder det ferdige materialet der låtene er navngitt med relevant kapittelnummer, samt tittel på låten. I tillegg legger jeg ved linker til videoene på slutten av referanselisten. Videofilen er fra øvingsprosessen og er også nummerert med relevant kapittelnummer, samt navnet på øvelsen.

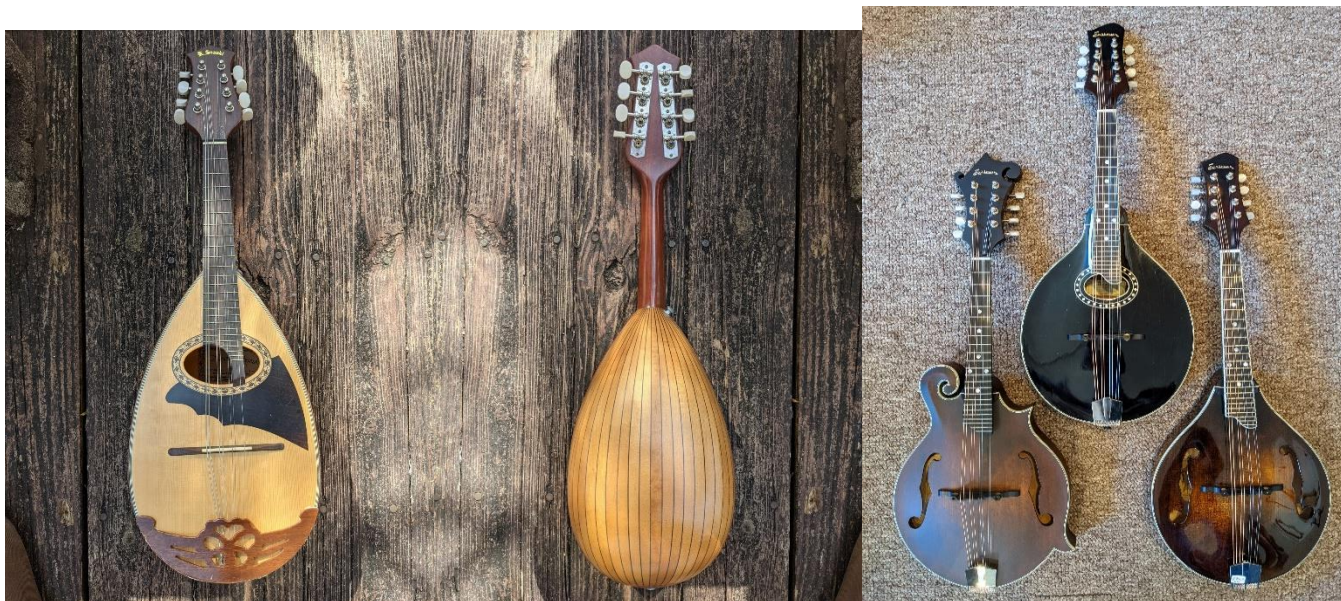
2. Historisk bakteppe

2.1 Mandolinens historie

Mandolinen er en etterkommer av lutt, og derfor kan instrumentets røtter trekkes flere tusen år tilbake i tid da noen av historiens eldste instrumenter oppsto, men den «moderne» mandolinen slik vi kjenner den oppsto i nord-Italia på 1600-tallet. Mandolinen, eller «mandolino» på italiensk, hadde opprinnelig seks doble tarmstrenger. Den var stemt som en lutt, og man spilte med fingrene i stedet for plekter. Den moderne mandolinen, derimot, har fire doble stålstrenger, blir spilt med plekter og er stemt i kvinter (G-D-A-E). Den første mandolinen av denne typen ble produsert i Napoli på 1700-tallet og var konstruert med et ovalformet tonehull og rund bakside («bowl back» på engelsk.). Denne typen produseres og brukes fortsatt. (sandiegomandolinorchestra.org, u.å.).

Mandolinen ble et populært instrument mot slutten av 1800-tallet som en følge av migrasjon. Millioner av mennesker migrerte fra hjemlandet sitt, og på grunn av den store industrielle veksten i USA, kom over 20 millioner mennesker fra flere europeiske land og bosatte seg i underutviklede områder i perioden 1880-1914. Med disse innvandrerne fulgte også deres kultur og instrumenter. Innen 1908 var andelen italienske innvandrere i USA den største i verden, og dette er en av primærgrunnene til hvorfor mandolinen fikk så stor utbredelse. (sandiegomandolinorchestra.org, u.å.). På 1880-tallet ble instrumentet populært på grunn av blant annet Carlo Curti, en italiensk fiolinist og mandolinist, som hadde hørt et bandurria-orkester med spanske innvandrere i New York. Orkesteret spilte spanske folketoner som var høylytte, optimistiske og underholdende, og «Estudiantine Figaro» eller «Spanish Students» var en svært populær musikkstil i denne perioden. Bandurria har likheter med mandolinen, og Curti grunnla et mandolinorkester kort tid etter. Orkesteret besto av italienske utøvere på mandolin og gitar, og oppnådde stor suksess. Dette var starten på mandolin-orkestrene i USA som fenomen. (Wyeth, 2008).

På begynnelsen av 1900-tallet gjennomgikk konstruksjonen av mandolin flere utviklingstrinn. Mandolin-variantene som kanskje er mest gjenkjennelige i dag er «A-style» og «F-style»-mandolinene som først ble produsert av Orville Gibson i samarbeid med Lloyd Loar. I motsetning til de tidligere variantene hadde disse en sterkere konstruksjon med en flat bakside av kroppen i motsetning til bowl back-varianten. De hadde f-hull i likhet med fioliner, og lyden av instrumentet er dypere enn de tidligere utgavene. Disse variantene ble ettertraktet av flere utøvere, noe som hjalp på å opprettholde instrumentets popularitet i samfunnet. Etter første verdenskrig sank derimot etterspørselen og populariteten for mandolin og mandolinorkestre, men på 1930-tallet begynte populariteten å stige igjen etter at Bill Monroe begynte å bruke en Gibson F-5 modell i musikken sin, som senere ble kjent som amerikansk bluegrass. Per dags dato er mandolinen et godt gjenkjennbart instrument som er sterkt tilknyttet amerikansk folkemusikk og bluegrass, takket være artister som Bill Monroe, Mike Marshall og Chris Thile, men instrumentet er også å finne i en rekke andre stiler som klassisk musikk, jazz og rock. (sandiegomandolinorchestra.org, u.å.) (georgiapickandbow.org, u.å.).

Figur 1 og 2: Visning av diverse mandolin-varianter. Den italienske "bowl back" og de amerikanske "flat back" instrumentene som A- og F-style (nederst til venstre og høyre på bildet til høyre). (georgiapickandbow, u.å.).

2.2 Bluegrass-musikkens historie

Bluegrass slik vi kjenner sjangeren i dag er en relativt ny stilart – den oppsto ikke før mot slutten av 1930-tallet. Sjangeren er oppkalt etter bandet The Blue Grass Boys som besto av blant annet Bill Monroe på mandolin og Earl Scruggs på banjo. De dypere historiske røttene er å finne blant migranter som kom fra England, Irland og Skottland på 1600-tallet. De bosatte seg på plasser som var underutviklet med få folk, de drev ofte med gårdsarbeid, og musikken de skapte reflekterte livet på gårder og i dalene. Denne musikken ble kalt for «country» eller «hillbillymusikk», og utviklet seg stadig gjennom å inkorporere elementer fra andre sjangre som gospel og blues. (bluegrassheritage.org, 2021.).

Bluegrassens far er generelt ansett for å være mandolinspilleren Bill Monroe fra Kentucky. Monroe vokste opp på familiegården der han jobbet og spilte musikk sammen med søsknene sine. Han ble påvirket både av sin mor Malissa – som sang mye – og av sin felespillende onkel Pen Vandiver. På et tidspunkt utviklet Monroe et vennskap med felespiller og gitarist Arnold Shultz, som var en populær afroamerikansk bluesmusiker og sønn av en tidligere slave. Blues-påvirkningen fra Shultz skulle bli en viktig byggekloss i bluegrass-musikken. Monroe og broren Charlie flyttet fra familiegården til Chicago der de dannet duoen The Monroe Brothers. De spilte mandolin og gitar, og sang tostemt. De ble veldig populære, men

brødrene løste opp bandet i 1938, og Bill gikk videre til å forme Bill Monroe and the Blue Grass Boys i 1939, som spilte en annen variant av datidens country-musikk. Bandet optrådte for første gang på Grand Ole Opry i 1939, og noen anser dette som starten på bluegrass-sjangeren. The Blue Grass Boys skilte seg ut fra andre countryband siden de brukte kun akustiske instrument, hadde et kraftfullt lydbilde, lyse vokalharmonier, og tok i bruk rytmikk og melodikk fra andre sjangre som blues, gospel og afro-amerikanske arbeidssanger. Bandet besto av mandolin, banjo, kontrabass, gitar og fele. (georgiapickandbow.org, u.å.), (bluegrassheritage.org, 2021.).

Det er noen uenigheter om når bluegrass ble en etablert sjanger. Noen mener det var etter opptreden på Grand Ole Opry, mens andre mener at bluegrass ikke ble til før Earl Scruggs ble med i bandet i 1945. Scruggs spilte banjo og grunnla trefingers-teknikken vi kjenner fra moderne banjospill. Sammen med Monroe og Scruggs besto bandet av Lester Flatt på gitar og sang, Chubby Wise på fele, og Howard Watts på bass. Flatt og Scruggs forlot senere bandet og dannet The Foggy Mountain Boys der de inkluderte resonatorgitar i besetningen. Det oppsto mange band på 40-tallet som spilte lignende musikk som Bill Monroe, og de som oppnådde størst suksess besto ofte av medlemmer som tidligere hadde spilt sammen med Monroe og hadde lært stilen direkte fra ham. Den teknologiske utviklinga bidro til å spre bluegrass ut over hele USA. Radio, filmmusikk og senere, dedikerte bluegrass-festivaler bidro til å bringe nye lyttere til musikken. (bluegrassheritage.org, 2021.) (britannica.com, 2022.).

2.3 Kjente utøvere

Bill Monroe er kanskje den viktigste mandolinisten i bluegrass-sjangeren, men det er mange etterkommere. I dette delkapitlet vil jeg nevne noen utøvere jeg mener er viktig å få med.

Ricky Skaggs er en country- og bluegrassartist som startet sin musikk-karriere med å spille mandolin som 5-åring. Han fikk sin første mandolin av faren etter at han hørte Skaggs synge flerstemt sammen med moren. Faren lærte ham grunnleggende akkorder, og Skaggs lærte fort å synge og spille samtidig. Bill Monroe optrådte i hjembygda hans en kveld der publikum krevde at Skaggs skulle få komme opp på scenen for å spille. Denne kvelden skulle lede til senere gjesteopptredener med blant annet Lester Flatt og Earl Scruggs, før han startet sin egen musikk-karriere. Skaggs har vunnet 15 Grammy-priser, og jeg har benyttet meg av undervisningsmaterialet hans i min egen læringsprosess. (rickyskaggs.com, 2023.).

Sam Bush er en velkjent mandolinist, og har bidratt til videreutviklingen av bluegrass som sjanger. Under en konkurranse der han deltok på fele hørte han The New Deal String Band, et bluegrassband som blandet inn rocke-elementer i musikken sin. Bush tok utgangspunkt i tradisjonen slik den var etablert av Scruggs og Monroe, men hadde samtidig idéer til fornyelse, som fikk ham til å etablere bandet New Grass Revival på 1970-tallet. Selv om mange musikere var på leting etter måter å fornye seg på denne tida, ble dette bandet spesielt retningsgivende for hvordan man kunne blande gammelt og nytt. (sambush.com, u.å.).

Bluegrass-sjangeren er sterkt mannsdominert, så derfor ønsker jeg å dedikere et avsnitt til Sierra Hull. Jeg hadde ikke noe kjennskap til henne før jeg begynte å spille selv. Hun er en mandolin-virtuos og har oppnådd mye allerede til tross for at hun ikke har holdt på så lenge. Hun fikk platekontrakt som 13-åring og Grammy-nominasjon for «best folk album» i 2017. Oppveksten hennes i Tennessee var veldig musikalsk og allerede som 8-åring opptrådte hun på bluegrassjam-kvelder på mandolin. (sierrahull.com, u.å.).

2.4 Mandolinens rolle i bluegrass

Før jeg går over til den praktiske delen av oppgaven vil jeg snakke kort om hvilken rolle mandolinen har i et bluegrass-ensemble, og vanlige stiltrekk og teknikker.

Mandolin brukes til både rytme og melodi i lydbildet. Siden en typisk bluegrass-besetning ikke inneholder trommesett får strengeinstrumentene et stort ansvar for rytmikk, og en gjenkjennbar og typisk teknikk i sjangeren er bruken av «chop chords» på mandolin. Chop er betegnelsen på når en spiller dempede akkorder som ikke inneholder åpne strenger. Anslagene skjer på slag 2 og 4 i 4/4-takt, eller på slag 2 og 3 i 3/4-takt, og har en lignende funksjon som det en skarptromme ville hatt. (mandolincafe.com, u.å.).

Mandolinen blir også brukt til melodier og soloer, og flere av teknikkene har likhetstrekk med andre strengeinstrument som gitaren, eksempelvis legatoteknikker for grephånda («pull-offs» og «hammer-ons» på engelsk). Tremolo-teknikken er derimot mer mandolin-spesifikk, og ofte brukt i bluegrass så vel som i andre genre (for eksempel klassisk, jazz, og ulike europeiske folkemusikk-former). Teknikken brukes for å kompensere for at instrumentet ikke kan spille særlig lange toner, og består av mange raske plekteranslag på samme tone – tidvis med decrescendo. (mandolincafe.com, u.å.).

3. Metode

For min masteroppgave har jeg valgt å gjennomføre et kunstnerisk utviklingsarbeid, med fokus på å utvikle min egen utøving ved å lære meg å spille mandolin, og har brukt prosjektet til å lære meg grunnleggende akkompagnementsmåter, solistiske særpreg, og teknikker for å utvikle ferdighetene som kreves for å øve inn og spille låter av andre artister. Prosjektet består av fem låter av andre bluegrass- og country-artister, og prosjektet avsluttes med en egenkomponert instrumental-låt der jeg har brukt det jeg har lært gjennom prosjektet, basert på min egen musikalske bakgrunn. Jeg støtter meg på definisjonen til Jørgensenutvalget av kunstnerisk utviklingsarbeid: «Kunstnerisk utviklingsarbeid dekker kunstneriske prosesser som fører fram til et offentlig tilgjengelig kunstnerisk produkt. I denne virksomheten kan det også inngå en eksplisitt refleksjon rundt utviklingen og presentasjonen av kunstproduktet.» (Jørgensenutvalget, 2007, s.13).

Mitt kunstneriske produkt består, som nevnt, hovedsakelig av låter skrevet av andre, og fokuset mitt gjennom prosjektet var å utvikle nye, utøvende ferdigheter. Jørgensenutvalget definerer et kunstnerisk produkt som enten et verk, eller en framføring, som er preget av tre kunstneriske aktiviteter: «Skapende», «medskapende», og «improvisatorisk». I forhold til låter og verk skapt av andre, har musikeren en medskapende rolle, og noen musikkformer oppfordrer til improvisasjon i form av solospill eller lignende. (Jørgensenutvalget, 2007, s.15). Aktører innenfor alle typer kunst har en egen kunstnerisk identitet og stil, som medfører at resultatet av et kunstnerisk produkt varierer for hvert prosjekt og for hver utøver. Videre beskriver jeg hvilke beslutninger og metoder jeg brukte for å oppnå mitt kunstneriske resultat.

3.1 Kilder

Jeg har benyttet meg av to kilder for å finne kunnskap om teknikker, skalaer og akkorder, samt informasjon om stilistiske særpreg i bluegrass-sjangeren.

Den første kilden jeg brukte var instruksjonsvideoer på YouTube, der jeg søkte etter generell informasjon om grunnleggende spilleteknikker for bluegrass-mandolin. Jeg ønsket å finne spesifikk informasjon om akkorder, skalaer, og teknikker, og fant svar på alle spørsmålene gjennom en intervju/instruksjons-video fra Sweetwater der Ricky Skaggs viser diverse

kjennetegn på instrumentet, deriblant forskjellige skalaer, plassering av venstrehandstommelen, plektervalg, fingersetting, tremolo-teknikk og generell informasjon om instrumentet (Sweetwater, 2019). I tillegg har jeg benyttet meg av instruksjonsvideoer fra YouTube-kanalen David Benedict Mandolin, for å finne mere informasjon om spilleteknikker, og for å lære et par av låtene jeg presenterer i sluttproduktet. YouTube-videoer har en visuell fordel fordi jeg kan observere hvordan forskjellige utøvere praktiserer instrumentet, noe som gjorde innøvningsprosessen enklere.

Som den andre kilden for innøving lyttet jeg til musikk, og brukte gehør for å lære noen av låtene som ikke har godt instruksjonsmateriell tilgjengelig. Jeg er i all hovedsak en gehørsbasert musiker, og har brukt denne arbeidsmetoden mye. Gjennom instruksjonsvideoene ble jeg kjent med klangen i mandolinen, og lærte meg å gjenkjenne strukturen til forskjellige akkorder samt hvordan hver enkelt streng høres i melodi- og solospill. I begynnelsen av prosjektet brukte jeg informasjonen fra instruksjonsvideoen med Ricky Skaggs som et utgangspunkt for å øve inn låter for to spillejobber jeg hadde i jula 2022: En trubadurjobb bestående av meg og en musiker til på akustisk gitar og sang, og en spillejobb med fullt band. Spillejobbene bød på en mulighet for både solo- og rytmespill på mandolin. Dette gjorde innøvningsprosessen mer effektiv før jeg begynte på låtene til sluttproduktet.

Mitt sluttprodukt består av seks hele låter, og fem av låtene er fra ulike utøvere som befinner seg innenfor bluegrass- og countrystilene. Repertoaret varierer fra eldre bluegrass til sanger i en moderne countrystil som inneholder både rytme- og solospill for mandolin. Jeg valgte ut en besetning bestående av akustisk gitar, akustisk bass og mandolin, og låtene for prosjektet er valgt ut med den besetningen i mente. Noen av låtene har i tillegg vokal og trommesett, og til disse låtene fikk jeg med meg en vokalist og en trommeslager. Under innøvingen forsøkte jeg å etterligne spillestilen til utøverne, og tok i bruk hastighetsverktøyet i avspilleren til YouTube, der jeg kunne redusere hastigheten for å forenkle prosessen med å transkribere enkelttoner, og øve på utvalgte passasjer og melodier til et behagelig tempo.

For å skape variasjon i det praktiske arbeidet, valgte jeg å levere låtene som fire innspillinger og to videoopptredener, der jeg har produsert materialet selv i eget hjemmestudio. I tillegg til mandolin spiller jeg gitar og bass på sporene, og synger på en av låtene. Jeg har en kondensatormikrofon som er allsidig og fungerer godt for å få gode opptak av forskjellige instrumenter, og forholdt meg til den da jeg gjorde opptak av vokal og enkelt-instrumentene.

Gjennom å prøve og feile fant jeg ut at mikrofonen fikk best lyd når jeg plasserte den noen få centimeter fra mandolinen mens membranen peker der gripebrettet møter kroppen. På låten Tequila Again av Brothers Osborne hadde jeg behov for opptak av fullt trommesett og benyttet meg av innspillingsstudioet som står på universitetet, som har nødvendig utstyr og rom for å gjennomføre et godt trommeopptak. Som avslutning av prosjektet valgte jeg å komponere en egen instrumental, der jeg bevegde meg unna bluegrass-sjangeren, og brukte det jeg hadde lært gjennom prosessen til å skrive en låt som er knyttet til mine egne musikalske røtter.

4. Prosess og refleksjon

Gjennom denne delen vil jeg beskrive min framgangsmåte for å lære låt-repertoaret, og min håndtering av forskjellige tekniske utfordringer jeg møtte underveis i prosessen. Jeg vil reflektere over min egen utvikling på mandolin, samt det endelige resultatet. Jeg presenterer låtene i kronologisk rekkefølge da jeg brukte en del tid mellom hver innspilling.

4.1 Innøving av mandolinteknikk

4.1.1 Tremolo

Mens jeg lyttet til diverse bluegrass-musikk bemerket jeg at tremolo blir stadig tatt i bruk på mandolin, og utgjør en stor rolle i «sounden» for solospill. Siden jeg er gitarist fant jeg overgangen fra gitar til mandolin relativt enkel for det meste, da instrumentene har en del teknikker felles, og forskjellen på stemming og spenningen på strengene ble mer en tilvenningssak. Derimot syntes jeg det var viktig å ta et dypdykk i tremoloteknikken, siden den utgjør et kjennetegn ved mandolinen. Med hensyn til hastighet, hadde jeg en fordel fra tiden min som black metal-gitarist, der rytmespillet ofte baserer seg på rask tremolo. Dette betydde ikke at overgangen var enkel for mandolin-tremoloen består av flere små detaljer enn hastighet. Avstanden mellom strengene på mandolinen tilbyr ikke et bevegelsesrom i like stor grad som gitaren, og hvordan du vinkler plekteret samt hvor stor avstand fra stolen du spiller er avgjørende for å oppnå riktig klang. I starten prøvde jeg å finne ut av detaljene selv, men for å få en visuell innsikt fant jeg stor nytte i å se Ricky Skaggs demonstrere tremolospill slik Bill Monroe spilte, noe Skaggs har basert sin egen spillestil på. (Sweetwater, 2019, 9:54-10:09). Jeg observerte at plekteret var plassert i enden av gripebrettet, og vinklet på skrått, og øvde på teknikken med dette i fokus. Jeg ønsker også å nevne høyrehåndsbevegelsen. Skaggs,

som et eksempel, gjør bevegelser i armen og håndleddet, og har det som preferanse. Etter å ha testet ut forskjellige høyrehåndsbevegelser selv, bestemte jeg for å gå for å ha bevegelse kun i håndleddet. For meg er dette en sunnere bevegelse, som jeg kan utføre over lengre tid uten å utvikle smerter.

4.1.2 «Chop Chords»

Jeg lærte å spille chop gjennom å bruke instruksjonsvideoer på YouTube fra brukeren David Benedict Mandolin. Brukeren er en profesjonell mandolinspiller, og bruker kanalen sin til å blant annet publisere instruksjonsvideoer for begynnere og viderekommende. Han har en bra formidlingsevne og lager detaljrike instruksjoner, og han har flere videoer om chop chords som jeg har dratt nytte av. I videoene demonstrerer han hvilke grep som skal brukes og hvordan man får den rette lyden. Han påpeker at det er viktig å dempe strengene umiddelbart etter at man slår med plekteret og ikke la akkordtonene henge, da det vil fjerne for mye av det rytmiske elementet i spillingen. Jeg brukte informasjonen fra videoene til å lære prinsippet bak å spille chop, og øvde på akkordene og dempeteknikken gjennom å spille til låter, og som en sekundæraktivitet mens jeg for eksempel så på TV eller lignende. Chop-akkordene gjorde prosessen enklere for å få en større oversikt over gripebrettet. Over tid ble det enklere å spille i flere tonearter, samt å finne akkordbrytninger og skalaer. I tillegg til disse øvelsene har jeg brukt instruksjonsvideoer fra YouTube til å lære meg noen av låtene i dette prosjektet. Disse kommer jeg inn på i kapitlene for de relevante låtene.

4.2 *Bill Monroe – Kentucky Waltz*

Kentucky Waltz er en vals av Bill Monroe, og er den første låten jeg hørte av ham da jeg lette etter låter som jeg kunne bruke til prosjektet. Jeg ble veldig fascinert av spillestilen til Monroe, spesielt måten han spiller tremolo og det sterke uttrykket i solospillet hans som skjærer gjennom lydbildet under introen på låten. Jeg ønsket å etterligne stilen til Monroe i min versjon.

Mandolin-introen var den jeg jobbet mest med, og jeg brukte mye tid på å få til. Jeg bemerket at Monroe ofte starter tremolo-løpene sine med et sterkt anslag på første slag og holder resten i relativt lik styrkegrad. For å plukke tonene senket jeg tempoet gjennom hastighetsverktøyet i avspilleren på YouTube. Innspillingen bærer preg av å være gammel, så det var utfordrende å plukke ut tonene nøyaktig, men jeg prioriterte å kopiere spillestilen høyere enn å spille introen

tone for tone. Introen har melodien fra versene som grunnmur, som Monroe spiller rundt ved å legge til forskjellige variasjoner. Ofte spilles tremoloen på to strenger samtidig, og jeg fikk utnyttet det til å finne ut av fingerposisjoner og harmoniske trekk for mandolinen.

Under versene spiller jeg chop på andre og tredje taktslag, og baserte hvilke akkorder jeg brukte ut fra instruksjonsvideoen jeg nevnte i forrige kapittel. Det var utfordrende å spille chop på denne låten, og jeg strevde med å holde takten samt å opprettholde lyden gjennom innspillingen. Gjennom å spille chop på denne låten fikk jeg en større forståelse for hvordan mandolinen låter gjennom testing av ulike plekterstørrelser og hvor de plasseres når jeg spiller.

I tillegg til bass, mandolin og gitar, består besetningen i originalinnspillingen av trekkspill og fiolin, der sistnevnte spiller solo midt i låten. (Monroe, 1946. 1:10 – 1:57). Disse instrumentene har jeg ikke i min besetning, så jeg valgte å utføre noen kunstneriske endringer ved å skrive en solo, basert på melodien fiolinen spiller, overført til to mandoliner som spiller tostemt. Gjennom dette fikk jeg et kompositorisk element i min versjon av låten, og fikk prøvd ut å komponere for mandolin tidlig i prosessen. I tillegg til å skrive soloen gjorde jeg en endring i dynamikken under andre vers ved å senke styrkegraden når vokalisten begynner å synge, for senere stige i et crescendo for å oppnå et klimaks før låten avsluttes. For egen mestringsfølelse ønsket jeg å spille inn soloene og rytmen som ett opptak i stedet for å spille inn flere runder og lime dem sammen på etterkant.

4.3 Bill Monroe – Nobody Loves Me

Som neste skritt følte jeg det var naturlig å videreutvikle mandolinteknikken jeg hadde lært gjennom Kentucky Waltz. Nobody Loves Me av Bill Monroe bød på muligheter for å fortsette videre i byggsteinene av sjangeren, samt nye øvelser på chop og tremolo i ny toneart, raskere tempo og 4/4-takt. I tillegg til å bruke låten for videre teknikkøving, valgte jeg å bruke låten på grunn av min fascinasjon over innholdet i teksten, og ironien bak å bruke en munter instrumental sammen med en nokså nedslående tekst.

Jeg har basert min innspilling på en versjon fra 1946, som består av én repeterende akkordprogresjon. En detalj jeg ønsker å påpeke er bruken av «walking bass» i stedet for vekselbass, som jeg oppfatter mer typisk for sjangeren. Med walking bass får låten et jazzpreg, noe som kanskje er en indikasjon på færre regler før sjangeren ble fullstendig

etablert. Det er mange mandolinsoloer i låten som brukes som intro og mellomspill mellom hvert vers. Soloene er basert på melodien i vokalen, med variasjoner i hver runde. Tremolospillingen har mer bevegelse i venstrehånden sammenlignet med Kentucky Waltz, og det var vanskelig å plukke nøyaktig hvilke toner som ble spilt. Ofte, mellom lange tremololøp, brukes triller som overgang, og er avgjørende for å etterligne spillemåten. Derfor valgte jeg å prioritere trillene under innøvingen. Mens jeg lyttet på låten, bemerket jeg at Monroe ofte spiller trillene på høyt sjettetrinn og lavt sjuendetrinn, som jeg brukte til grunnlag i min egen spilling. Det var viktigere for meg å kopiere prinsippet ovenfor å spille det samme som på opptaket. Jeg fikk også et stort læringsutbytte gjennom tremolospillingen og samtidig god presisjonsøving med chop på andre og fjerde taktslag i høyt tempo.

For å gjøre meg klar for opptak, øvde jeg til låten i nedsenket tempo og brukte metronom for å øve teknikk. Metronomøvingen var viktig for å bli mer presis og nøyaktig i tremoloslagene samt terping på å tydeliggjøre tonene. For innspillingen min valgte jeg å ta opptak av de andre instrumentene før jeg la til mandolin, slik at jeg kunne spille til kontekst. Som på alle innspillingene mine, er det jeg som spiller strengeinstrumentene, men på denne låten er det også jeg som synger den trestemte melodien.

4.4 Brothers Osborne – Tequila Again

Så langt i prosjektet har jeg befunnet meg i bluegrass-musikkens byggesteiner, og for å skape variasjon ville jeg utvide repertoaret med flere stiler knyttet til sjangeren. Når jeg bestemte meg for å lære mandolin var Tequila Again av Brothers Osborne (2018), en amerikansk country-duo, den første låten jeg ville ha med. Jeg synes det er viktig å inkludere en moderne låt i, for å få et innblikk i hvordan bruksmåten til mandolinen har utviklet seg, og samtidig få flere innfallsvinkler for å utvikle nye ferdigheter og kunnskap om instrumentet.

Tequila Again er en countrylåt, der mandolinen blir brukt som soloinstrument og setter et stort preg på lydbildet. Sammenlignet med de andre låtene er rytmikken, og spillestilen annerledes. Kompet gir en fire mot tre-følelse, og spillemåten til John Osborne skiller seg fra Monroe ved å, for eksempel, gå vekk fra chop-rytmikk, og heller basere seg på åpne akkorder spilt med plekterstrøk. Det første jeg jobbet med var å plukke akkordene og finne ut av rytmebevegelsen i høyrehånden, men møtte en utfordring i å spille noen av akkordene slik at alle strengene klinger samtidig, hovedsakelig C7 og F-dur på grunn av trang fingersetting. Jeg

løste dette ved å plassere fingrene tett inntil båndet på de gjeldene strengene, og løftet fingrene slik at tuppene var det eneste som la trykk. I tillegg eksperimenterte jeg med lyden på mandolinen. For chop og solospill har jeg forholdt meg til et hardt plekter for å unngå unødvendig plekterlyd i opptakene, og for at enkelttonene skal låte tykkere. Det er også enklere å opprettholde kontroll siden plekteret ikke bøyes like mye mens jeg spiller. Derimot, opplevde jeg lyden som tørr når jeg spilte plekterstrøk med et hardt plekter, og testet ut et mykt et for å se om lyden endret seg. Det ble en overraskende stor forskjell med mykt plekter. Diskanten ble klarere, og akkordtonene ble bedre fremstilt. Dette resulterte i at mandolinlyden blandet seg bedre med den akustiske gitaren på opptaket.

Solospillingen bød på nye teknikkøvelser, og jeg fikk jobbet med double stops ved å spille to toner parvis der den laveste tonen «faller på plass» via en hammer-on, eksempelvis spilt på opptaket mellom 1:27 til 1:39. For å lære soloen, hørte jeg på låten i 25% nedsatt tempo, og identifiserte tonene ved bruk av gehør. Osborne blander flere teknikker i solospilling, deriblant tremolo, og repetitive nedgående og oppgående slag på enkeltstrenger (alternate picking på engelsk). De andre soloene jeg har lært så langt var variasjoner av melodien som synges, men denne fungerer som en selvstendig del, og er for meg høydepunktet i låten. Tonaliteten baserer seg på skalaen innad i tonearten med en innblanding av pentatonikk i kjent blues-stil. Under innstuderingen bemerket jeg en teknikk, som jeg har oppfattet mer typisk for gitar, der man stryker over dempede strenger med plekteret før man treffer tonen som starter neste linje i soloen, eksempelvis spilt 1:41 i min innspilling.

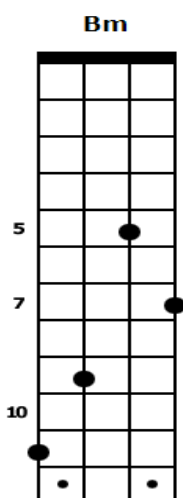
For å kopiere lydbildet, tilpasset jeg besetningen min for å samsvare med låten. I motsetning til tradisjonell bluegrass blir trommesett og el-bass benyttet. Jeg startet innspillingsprosessen ved å kartlegge form, legge til markeringer i DAW-programvaren Reaper, og programmerte trommene i MIDI før jeg tok opp strengeinstrumentene. Med programmerte trommer ble det enklere å få riktig dynamikk for låten mens jeg spilte. Min versjon inneholder to medmusikanter på vokal og trommer, og etter ønske fra trommeslageren om å ta opptak over et spor som inkluderer hele besetningen, fikk jeg vokalisten til å synge over versjonen med MIDI-trommer.

4.5 St. Anne's Reel

For å gjøre læringsprosessen min mer omfattende, la jeg til en reel i repertoaret for prosjektet. En reel er en folkedans, og røttene kan trekkes tilbake til Skottland på 1700-tallet. Dansen utføres til musikk i rask 2/4 eller 4/4-rytmikk. (Britannica, 2014.). St. Anne's Reel stammer fra Canada, og det første kjente opptaket ble lagd i 1927 av felespilleren Willie Ringuette fra Montréal. Den ble senere gjort populær av Don Messer, og hans versjon er ofte inkludert i repertoaret til forskjellige ensembler, blant annet bluegrass-band. (tunearch.org, 2021.). Mitt kjennskap til låten kommer fra albumet Bluegrass 96 (1996), og jeg har brukt den som grunnlag for min versjon. Gjennom å spille låten, har jeg jobbet med improvisasjon ved å lage egne variasjoner av melodien. Sluttproduktet er i form av en video-opptreden der jeg spiller solo og rytme på mandolin, og akustisk gitar til et bakgrunns-spor, spilt inn på forhånd.

4.5.1 Innøving

Jeg forholdte meg til en instruksjonsvideo på YouTube fra brukeren David Benedict Mandolin for å lære låten, der han viser form, akkorder, melodi, og forslag til variasjoner av melodien. Sistnevnte valgte jeg å ikke forholde meg til, siden jeg ønsket å improvisere variasjonene selv. Gjennom videoen fikk jeg jobbet med rytmikk for åpne- og chop-akkorder, men siden den akustiske gitaren spiller åpne akkorder i min versjon, ble det naturlig å bruke chop for å riktig «sound». Mellom 6:42 og 6:50 i videoen, viser han chop-akkordene som han selv anbefaler å bruke, og spiller deretter en gjennomkjøring av A- og B-delen (7:08-7:26, 7:32-7:49) med chop i tregt tempo. Jeg brukte disse segmentene til min egen øving, og fikk en fordel ved å ha visuell oversikt over hvordan han spiller. På grunn av bred og ukomfortabel fingersetting, ble Hm-akkorden utfordrende for meg (se figur 3). Jeg hadde en tendens til å øve i lange strekk, og jeg kjente at venstrehånden min ble strammere, som ledet til varige smerter. Dette førte til at jeg måtte ta en spillepause i et par dager, for å sikre at smerten var borte før jeg fortsatte med øvingen. Fremover øvde jeg i kortere strekk, og jobbet med å regulere hvor hardt jeg trykket ned strengene, slik at jeg unngikk utvikling av nye smerter. Akkordskiftet til Hm under B-delen var vanskelig å utføre i høyere tempo, siden fingersettingen var ny for meg. Jeg strevde spesifikt med å plassere lillefingeren fort nok for å forme akkorden til riktig tid, og strever fremdeles med det hvis hastigheten er for høy. I videoen kan det bemerkes at lillefingeren min plasseres litt senere enn de andre.

Figur 3: Hm.
Hentet fra:
Mandolincafe.com

Videre jobbet jeg med melodien, og forholdte meg til versjonen som brukes i instruksjonsvideoen. Jeg lærte A-temaet først, og øvde på det frem til jeg kunne spille melodien uten å bruke gjennomkjøringen i videoen (David Benedict Mandolin, 2021. 11:20 – 11:38.). Deretter lærte jeg B-temaet med samme fremgangsmåte. Mens jeg øvde, jobbet jeg med fingersetting for solospill basert på anbefalingene i instruksjonsvideoen. Jeg oppdaget at peke, lange, og ringfingeren blir mest brukt, og at lillefingeren brukes ikke med mindre det er et større sprang mellom båndene. På gitar er jeg vant til å plassere en finger for hvert bånd. For eksempel i en pentaton, eller bluesskala, som baserer seg på fire bånd, er det naturlig for meg å dedikere én finger for hvert bånd slik at spillingen får en bedre flyt. Dette er, etter min oppfatning ikke normalt å gjøre på mandolin, fordi avstanden mellom båndene er kortere enn på gitaren. For å fullføre innøvingsprosessen, tok jeg et opptak av låten med gitar og bass. Jeg brukte opptaket som verktøy for å øve på melodien jeg lærte fra instruksjonsvideoen, samt for å improvisere egne variasjoner på mandolin og gitar, før jeg var klar til å lage sluttproduktet.

4.5.2 Resultat

Versjonen min av St. Anne's Reel er i form av en videoopptreden, der jeg spiller mot meg selv på mandolin og gitar til et bakgrunns-opptak. Jeg valgte å bruke videoformat for å fremstille mer av min egen utøving, samt som en utfordring til meg selv ved å spille en full gjennomkjøring i stedet for å dele opp låten, og spille delene hver for seg. Siden besetningen min er begrenset til gitar, mandolin, og bass, delte jeg låten slik at mandolinen spiller tre soloer, og gitaren spiller to. Bakgrunns-sporet består av et bass-spor, og et gitar-spor, som er spilt inn for formen jeg hadde bestemt. For å avslutte låten, valgte jeg å kopiere avslutningen fra versjonen på Bluegrass 96 ved å legge til hengende akkorder på starten av siste B-parti, etterfulgt med en kort repetisjon av A-delen, for å gi låten en naturlig slutt. (Diverse artister, 1996. 3:11 – 3:32.). Jeg øvde til sporet for å venne meg til formen før jeg startet filmingen. For å filme, brukte jeg kameraet på telefonen, satte opp en enkel belysning, og plasserte en kondensatormikrofon foran instrumentet. Jeg brukte hodetelefoner med bakgrunns-sporet og metronom mens jeg filmet. Underveis i filmingen gjorde jeg en del feiltakelser imens jeg spilte, og måtte ta nytt opptak. Dette ledet til at jeg følte på stress mens jeg filmet, som forverret situasjonen, og jeg løste dette ved å ta pauser mellom opptakene slik at jeg fikk roet meg ned før neste økt. Versjonen min starter med at jeg spiller melodien som jeg lærte fra instruksjonsvideoen, og improviserer variasjoner på de neste rundene. Improvisasjon rundt

melodien var vanskeligere enn jeg trodde, så jeg valgte å gjøre små endringer der jeg hadde valgt ut «ankertoner» som jeg skulle starte og slutte frasen på.

I etterkant legger jeg merke til at jeg øvde mer på mandolin enn gitar, da jeg ikke ble fornøyd med valget mitt av tonalitet mens jeg spilte gitar. Dette bør jeg jobbe videre med. Derimot fikk jeg jobbet mye med improvisasjon på mandolin, og har et bedre utgangspunkt for å videreutvikle ferdighetene mine fremover.

4.6 Sam Bush – Brilliancy

Brilliancy er en felelåt (fiddle tune på engelsk), arrangert for mandolin av Sam Bush. Gjennom en samtale mellom Bush og Chris Thile, før de spiller låten under en festival, forteller Bush at den er skrevet av felespilleren Eck Robertson, og er en del av «Brilliancy Medley», som er sammensatt av tre felelåter. (Radio Heartland, 2018. 2:05 – 2:40.).

4.6.1 Innøving

Jeg ønsket å lære låten slik Sam Bush spiller den, og brukte en instruksjonsvideo for å lære den. Her bruker jeg også David Benedict Mandolin-kanalen, fordi han har en god formidlingsevne, lærer bort låten helhetlig, og viser hvordan Bush spiller den på originalinnspillingen. Ved å følge videoen, ble jeg oppmerksom på formen i låten, og lærte å gjenkjenne de tre delene låten består av. Den har en ABCABC-struktur med variasjoner på hver del i andre gjennomgang. Til slutt repeteres A-delen en tredje gang. Jeg lærte delene hver for seg ved å følge gjennomkjøringen av den første runden av låten i instruksjonsvideoen mellom 5:29 og 7:26, der melodiene blir spilt i sakte tempo, med transkripsjon på tabulatur og noter øverst i bildet. (Sam Benedict Mandolin, 2020). Høyrehånden spiller en konstant swingrytme med oppover- og nedoverslag gjennom hele låten, og jeg jobbet mye med å ikke bryte ut fra rytmen mens jeg spilte. Jeg bevegde meg vekk fra noen av anbefalingene for fingersettingen på noen fraser i låten. Nedgangene i B-delen, eksempelvis spilt mellom 00:27 og 00:30 i vedlegget, valgte jeg å starte med ringfingeren i stedet for lillefingeren, som blir anbefalt i instruksjonsvideoen, fordi jeg følte det var mer komfortabelt. På etterkant har jeg innsett at jeg burde forholdt meg til den anbefalte fingersettingen da den er kompatibel for hvordan resten av låten spilles, og krever ikke like mye bevegelse i venstrehånden. Etter jeg lærte melodiene uten variasjoner, jobbet jeg med å spille dem sammen til instruksjonsvideoen,

slik at jeg kunne spille de sammenhengende i riktig takt. Videre lærte jeg variasjonene ved å følge progresjonen i instruksjonsvideoen.

Triol-linjen under variasjonsrunden av B-delen mellom 1:17 og 1:20 i original-innspillingen, har jeg jobbet mye med å få til. I vedlegget «4.6.1 Trioløvelse», demonstrerer jeg hvordan jeg øvde på linjen ved å bruke en metronom som er programmert til å øke i tempo etter jeg har spilt linjen et par ganger. Plekterbevegelsen for triolene spilles ved å markere den første tonen med et nedgående slag, etterfulgt av en «pull off» for neste tone, og et oppgående slag på den siste tonen. Dette opprettholder swing-bevegelsen i høyrehånden. Det var viktig for meg å spille linjen så tydelig som mulig, siden jeg ønsket å spille låten i nærheten av originalt tempo, og brukte derfor ekstra tid på å lære linjen skikkelig.

For å øve på låten i sin helhet, spilte jeg til original-innspillingen i nedsenket tempo, og jobbet meg oppover. Overgangene mellom delene var utfordrende, da jeg ble ofte usikker og spilte små feil før jeg kom på rett spor igjen. Med tid ble overgangene enklere, og jeg var i stand til å spille hele låten alene. Låten inneholder forskjellige teknikker, som i høyt tempo, var veldig utfordrende å få til.

4.6.2 Resultat

I likhet med St. Anne's Reel, lagde jeg en video-opptreden av Brilliancy. Formålet med video-opptaket er å gi prosjektet en fremstilling av mandolinspillet mitt. Låten er skrevet for en enkelt mandolin, som gir et større fokus for instrumentet gjennom videoen. Jeg filmet med samme oppsett som den forrige videoen, men valgte å ikke spille til metronom, siden jeg følte det var bedre for flyten å spille fritt.

For å spille en god gjennomkjøring valgte jeg å senke tempoet litt, da det var utfordrende å synkronisere venstre- og høyrehånden, og samtidig opprettholde rytmikken. Jeg ønsket å få til en feilfri opptreden, og godtok ikke feil når jeg startet filmingen. Dette førte til at jeg ble utbrent, fordi jeg ble for fokusert på å rette opp alle feiltakelsene som skjedde underveis. Siden innspillingen består kun av én mandolin, høres alle detaljene i opptaket, som gjorde situasjonen verre. Når jeg lagde den forrige videoen lærte jeg at det er viktig å ta pauser for å klargjøre hodet i slike situasjoner, og bemerket at jeg hadde stilt for store krav til meg selv iht. hva jeg skulle klare å oppnå i det korte tidsrommet prosjektet befant seg i. Jeg begynte å se

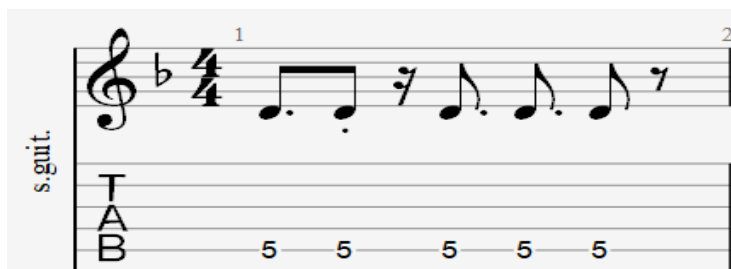
vekk fra små feiltakelser og i stedet bedømte gjennomspillingene helhetlig. På etterkant sitter jeg med en stor mestringsfølelse over at jeg greier å spille en låt på dette nivået.

4.7 Vandraren

Som en konklusjon av prosjektet, har jeg valgt å bruke det jeg har lært gjennom å spille bluegrass-mandolin til å skrive en egen låt. Jeg beveger meg unna sjangeren, og knytter låten til innledningen, og min bakgrunn som metall-musiker, slik at jeg får en full sirkel i prosjektet, og legger til min musikalske identitet. For å gi låten en tilknytning til de andre låtene i prosjektet, brukte jeg den samme besetningen som jeg har forholdt meg til. Dette ga meg en begrensning slik at jeg ikke skulle miste fokuset fra mandolinen.

4.7.1 Komponering

Etter at jeg bestemte meg for å skrive en låt med metallpreg, prøvde jeg å finne ut av mulige løsninger parallelt med innøvingen av de andre låtene, og gjennom dette lagde jeg en rytmefigur, som ble grunnlaget for låten.

The image shows a musical score for guitar. The top staff is in treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The melody consists of five quarter notes: B2, A2, G2, F2, and E2. The first measure is marked with a '1' above it, and the second measure is marked with a '2' above it. Below the melody, there is a guitar tablature with five frets on the bass string, each marked with the number '5'. The strings are labeled T, A, B from top to bottom.

Figur 4: Transkripsjon av grunnrytmen.

Skriveprosessen ble enklere å gjennomføre når jeg hadde en rytme å forholde meg til, og jeg brukte improvisasjon for å finne form og melodier. Denne metoden har jeg brukt ofte for å skrive låter tidligere, så for meg var det naturlig å skrive låten på den måten. Jeg startet med å tildele roller for instrumentene. Mandolinens funksjon er som melodi-instrument, mens gitaren og bassen spiller rytme. I tillegg slo jeg på gitarkroppen med hendene for å gi låten et perkusjonselement. Underveis, kunne jeg streve med å finne inspirasjon til et parti, og løste det ved å bytte til et annet instrument slik at jeg fikk en annen innfallsvinkel å jobbe fra. For eksempel kunne jeg slite med å lage en melodi mens jeg spilte mandolin, og byttet til gitar for å finne ut av et passende akkompagnement jeg kunne spille til.

For å oppnå et metall-preg på låten, endret jeg på tonespråket. Gjennom prosjektet har jeg spilt låter med dur-tonalitet, som ikke brukes like mye i metall sammenlignet med moll, etter min oppfatning. Derfor valgte jeg å forholde meg til moll-skalaen, og i tillegg benyttet meg av karakteristikk fra dorisk og frygisk for å skape variasjon. Det største bruddet fra bluegrass ligger i bruken av lavt andretrinn, som er et gjenkjennelig særtrekk i tyngre rock. Jeg valgte D-moll som toneart for låten fordi den tilbyr muligheter til å spille med åpne strenger på mandolinen. På refrenget mellom 1:20 og 1:42 har jeg for eksempel lagt til toner spilt på åpne strenger mens jeg spiller melodien, for å produsere en større lyd fra instrumentet, som i tillegg forlenger klangen i tonene.

Under partiet mellom 1:56 og 2:43 får jeg vist frem det jeg har lært om klangen i mandolinen underveis i prosjektet. Delen baserer seg på akkordtoner, der jeg legger et fast ostinat med mandolinen der jeg veksler mellom to varianter av D-moll. I bakgrunnen spiller jeg noe tilsvarende på gitar for å videreutvikle lydbildet. Partiet bygges videre ved å legge til flere effekter på mandolinen, deriblant lysere akkordtoner, og meloditoner spilt med tremolo. Jeg syns jeg oppnådde en fin blanding av klanger, som samtidig fungerer som et dynamisk virkemiddel for resten av låten. Som en siste detalj la jeg til blokkfløyte mot slutten av partiet. For at fløyten ikke skulle ta for mye fokus fra mandolinen, spilte jeg hengetoner, la på en andrestemme, og justerte ned volumet på opptakene under mikseprosessen. Jeg har lenge vært interessert i blokkfløytemusikk, og ble nysgjerrig på hvordan den ville høres ut sammen med mandolinen, som også spiller i høyt toneleie. Jeg ble overrasket over hvor godt instrumentene klinger med hverandre, som førte til at jeg la til flere blokkfløytelinjer gjennom låten. Mellom 3:33 og 3:53 dobler jeg gitaren med blokkfløyten, ved å spille støt.

Som en ekstra utfordring lagde jeg et improvisasjonsparti. (3:00 – 3:55). Jeg skrev et ostinat utfra grunnrytmen, og improviserte mens jeg tok opptak. Her har jeg forsøkt å spille i samsvar med det jeg har lært, men opplever at improvisasjonen min bærer preg av gitartypiske trekk. Partiet ble skrevet for å skape variasjon med et parti uten en fastsatt melodi, og har samtidig legges opp til å forlenges for en eventuell live-opptreden med flere musikere. Jeg har planer om å videreutvikle for flere instrumentalister, og legge til flere perkusjonsinstrumenter.

5. Oppsummering

Gjennom dette prosjektet har jeg tatt mine første steg innenfor bluegrass-mandolinens rammer, og lært låter i forskjellige stiler relatert til sjangeren, som strekker seg fra byggesteinene med musikk av Bill Monroe, til mer moderne låter. Dette har også gitt meg et innblikk i hvordan spillestilen har utviklet seg med tiden. Under innøvingen av låtmaterialet har jeg møtt utfordringer med å klare å spille forskjellige teknikker på mandolinen, samt at jeg måtte håndtere noen mentale utfordringer med hensyn til egen prestasjon. Det skal godt gjøres å bli like god som Bill Monroe eller Sam Bush gjennom den korte tidsrammen i en masteroppgave, og jeg ønsker å fortsette å øve slik at jeg en gang når et tilsvarende nivå. Hvis jeg skulle gjort noe annerledes med prosjektet, hadde jeg tatt mer bruk av medmusikanter underveis. Jeg har i all hovedsak spilt mot meg selv, og jeg føler at et band ville gitt meg et bedre utbytte for å utvikle samspill, som i tillegg ville lagt til en større variasjon av låtene i prosjektet.

En viktig lærdom jeg sitter igjen mer er kunsten å ombestemme seg. Jeg hadde først bestemt meg for å bruke masteroppgaven til å lære flamenco-gitar, og deretter komponere låter i den stilen, men etter gode tilbakemeldinger innså jeg at prosjektet ble for ambisiøst å gjennomføre under den korte tiden. Dette førte til at jeg mistet en del tid, da jeg endret problemstilling sent i november 2022, men der var enklere å få kontroll over dette prosjektet, og jeg synes det var det riktige valget. Jeg fikk en stor motivasjons-økning etter jeg byttet tema, da jeg merket tidlig i prosessen at jeg fikk et utbytte som musiker gjennom å spille mandolin med band på flere spillejobber.

Jeg opplever at jeg har fått en stor utvikling som utøver i dette prosjektet, og har funnet ny kunnskap bak hvordan jeg skal gå fram for å lære et nytt instrument i en ny sjanger. Dette kommer jeg til å ta med videre i framtidig aktivitet som musiker. Jeg har jobbet mye med gehør, og utviklet nye fingerteknikker som kan videreføres til flere instrument. Prosjektet har utviklet meg som kunstner ved å gi meg nye verktøy som jeg kan bruke i egen utøving, uavhengig av hvilket instrument jeg bruker.

Videre ønsker jeg å fortsette å utdype meg innenfor bluegrass og country, men jeg har også et ønske om å utforske andre stiler som tar i bruk mandolin. Jeg har allerede beveget meg mot den klassiske musikken, og begynt å se på Vivaldis Mandolin Concerto.

Referanseliste

- Bluegrass Heritage Foundation. (2021). *A Brief History of Bluegrass Music*. Hentet den 22. mai fra: <https://bluegrassheritage.org/history-of-bluegrass-music/>
- Britannica. (2022, 30. desember). *Bluegrass Music*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.britannica.com/art/bluegrass-music>
- Britannica. (2014, 3. desember). *Reel: Dance*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.britannica.com/art/reel-dance>
- Brothers Osborne. (2018). *Tequila Again*. På *Port Saint Joe*. EMI Records.
- Bush, S. (1996). *Brilliancy*. På *Glamor & Grits*. Sugar Hill Records.
- David Benedict Mandolin. (2020, 18. Desember). *How to Play "Brilliancy" /// Mandolin Lesson (Advanced)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MqdoVdPmSj8&t=196s>
- David Benedict Mandolin. (2020, 2. Desember). *How to Play Chop Chords /// Getting the Sound*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=xdJSgybBBrk>
- David Benedict Mandolin. (2021, 9. Januar). *How to Play "St. Anne's Reel" /// Mandolin Lesson (Intermediate)*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=FMtBI-ppxSk>
- David Benedict Mandolin. (2020, 4. November). *Unlocking the Chop Chord Part 1: Learning the Shapes*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=bAO2GeMejPg>
- Diverse Artister. (1996). *St. Anne's Reel*. På *Bluegrass 96*. Pinecastle Records.
- Georgiapickandbow. (u.å.). *History of Mandolin*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.georgiapickandbow.org/history-of-mandolin/>
- Jørgensenutvalget. (2007). *Vekt på kunstnerisk utviklingsarbeid (KU)*. Universitets- og høyskolerådet.
- Mandolin Cafe. (u.å.). *Mandolin Chords* <https://mandolincafe.com/cgi-bin/chords/ch.pl>
- Mandolin Cafe. (u.å.). *Mandolin Glossary: Chop Chord*. Hentet den 22. mai fra: https://www.mandolincafe.com/glossary/glossary_12.shtml
- Mandolin Cafe. (u.å.). *Mandolin Glossary: Tremolo*. Hentet den 22. mai fra: https://www.mandolincafe.com/glossary/glossary_32.shtml
- Monroe, B. (1946). *Kentucky Waltz*. På *Columbia Historic Edition*. Sony BMG Music Entertainment.
- Monroe, B. (1946). *Nobody Loves Me*. På *Columbia Historic Edition*. Sony BMG Music Entertainment.

Radio Heartland. (2018, 27. Juni). *Brilliancy – Chris Thile and Sam Bush | Live from Here*. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=Gt7HII1RBAI>

Sambush.com. (u.å.). *Bio*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.sambush.com/bio>

San Diego Mandolin Orchestra. (u.å.). *Mandolin History*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.sandiegomandolinorchestra.org/mandolin-history/>

Sierrahull.com. (u.å.). *Bio*. Hentet den 22. mai fra: <https://www.sierrahull.com/bio>

Skaggs Family Records. (u.å.). *Ricky Skaggs*. Hentet den 22. mai fra: <https://rickyskaggs.com/about/>

Sweetwater. (2019, 10. Januar). *Ricky Skaggs Mandolin Lesson*. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=UYZ_1K5fQ2k

Tunearch, (2021, 16. oktober). *St. Anne's Reel*. Hentet den 22. mai fra: https://tunearch.org/wiki/Annotation:St._Anne%27s_Reel

Wyeth, L. (2008). *1880 – Estudiantina Figaro and the Mandolin Orchestra*. Hentet den 22. mai fra: <https://acousticmusic.org/research/history/musical-styles-and-venues-in-america/mandolin-orchestras/>

Linker til video:

St. Anne's Reel. <https://www.youtube.com/watch?v=drq69DJwuJU>

Brilliancy. <https://www.youtube.com/watch?v=RoSMjKMwUDk>